

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, ponedjeljak 11. listopada 1915.

Broj 89.

izlazi svaki dan osim nedjelje poslijepodne u Puli s nadležnošću tiskari Josip Krmotić, Trg Cesta 1, gdje se nalazi tiskarska uprava ista. Za zaredstvo odgovara izdavatelj Josip Main. Telefonski broj 58. Broj poštansko štampanje 36-615. Predplatna iznaka 2 k 40 h mjesечно, 6 k tromjesečno, pojedini broj stane 6 kaleri. Objave računa se po 20 h jednostavno petitrak (3 mm).

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Bč, 10. oktobra. (D. u.) Službeno sejavla:

Rusko bojište.

Rusi nijesu odustali niti juče od svojih sada i vazda neuspjeli napadaju u istočnoj Galiciji, gdje su u raznim sukobima kroz posljednje dane pojedini ruski vojni zborovi polovicu svojeg stanja izgubili.

Bila je napadnuta i naša fronta kod Stripe, te je neprijatelj ostavio poprište udjedog bijude se, a gdjegod u divljem bijugu.

U Voliniji nabrojila je jednu od naših divizija, poslije suzbijenog napadaju, pet stotina ruskih lješina ispred zapreke. Nađivjeni broj zabilježenika povisio se jučer ponovno za jednu hiljadu.

Protivnika nakana, da dostigne opet zapadnu obalu rijeke Sire, izjavljiva se pod našom vatrom.

Talijansko bojište.

Stanje na cijeloj talijanskoj bojoj fronti je neprimenjeno.

Profil visoravn Folgarije nije se neprijatelj odvožao na nijednu poveći napadaju. Razne upadice slabijih odjeljenja skrili su se jedno.

Talijanski gubici u posljednjim danima znosile su do dvije hiljade vojnika.

Srpsko bojište.

Austro-ugarske čete u Mačvi i na sjeveru Obrenovca uspješno napreduju. Austro-ugarske i njemačke regimete, što su u Beograd unišle, pročišćile su grad u zastojom poučenim borbama, i zaposlene su sada na valatom profil visoravn, što se vidi na jugozapadu i jugoistoku grada.

Niz vodu dalje stigli su naši saveznici već na južnu obalu Dunava, te istjerali neprijatelja iz mnogih pozicija.

Poslije svladanja velikog vodenog toka sjećaju se zapovjednici i čete neumornog i mudrog rada naših vrstnih pojedinica te potrošnog sudjelovanja naše dunavsko-botički vrućim prizanjem.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 10. oktobra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na visu istočno Soucheza izgubili su Francuzi nekoliko opkopa. Blizu Tahure doveli smo optužu za 100 metara na

prije izgubljenom zemljistu u širini fronte od četiri kilometra.

Istočno bojište.

Rusi su kušali, kako bi nam opeta oteli pozicije izgubljene kod Garibunovke. Došlo je do žestokih bojeva na bajonetu, te su se ti dovršili suzbijenjem neprijatelja. Sjeverno pruge Dvinsk-Pomeviec te zapadno Tulstija, u širini od 8 kilometara, zauzeli smo neprijateljske pozicije i zarobili smo trome 750 momaka i zaplijenili 5 strojnih pušaka.

Jugozapadno Pinsk zapojeti smo još redom selo Sinčići. Med Rofalovkom i prugom Kovel-Rovno sužili smo mnogo neprijateljskih napadaju i učinili 383 zarožljjenika.

Bolhmerova vojska sužbila je sjeverozapadno Tarnopolja jake ruske napadaju.

Srpsko bojište.

Boograd te visine na jugozapadu i jugoistoku grada ostale su poslije bitke u nasepmi posjedu. I dalje prama istoku, gdje god se neprijatelj suprostavlja, bio je sužbeni. Naše čete napreduju dalje.

Vrhovna vojna uprava.

i Besarabije. Nove bojne sile su većinom iz područja Dona. Vojnike se je doveo na frontu bez ikakve vojnike izobrazbe.

Položaj u Rusiji.

Petrograd, 10. oktobra. „Riječ“ javlja: Akoprem nije uvedena preventivna cenzura, ipak je prestalo izlaziti 47 listova. Ministarsko je vijeće zaključilo, da ne će poduzeti ništa protiv kongresa zemstva. Nu posto su ista u svojim razpravama prekoračila svoj djejstvujući, car nije htio primiti u audienciju njihovo otpoštanstvo. Duma će biti savzana za dne 14. oktobra.

Bjegunci u Petrogradu.

Petrograd, 10. oktobra. „Riječ“ javlja: Dosada se vidjelo prolaziti preko grada velike množice bježnjaka, a sada se dnevno opaža, kako ovi stoje i čekaju predućim, da mogu kupiti stogod ziveća. Sve sto je manje zaliha bilo, to su pojedinci ihli više ziveća kupiti, a time se je pomanjkanje ziveća samo povrećalo. Tako nastaje među narodom sve veće neraspolaženje. Ljudi se interesiraju samo za sebe i svoje prilike. Mi bi mogli to tripti, ali kod nas nema pomanjkanja ziveća, kao u Njemačkoj, kod nas imamo svega i previše. Kad bi se osvojili Darданeli, mi bi mogli hrani posiljati i našim saveznicima.

Delcassé obolio.

Pariz, 10. okt. (D. u.) Ministar izvanjskih posala Delcassé nije prisustvovan radi bolesti jučerašnjem ministarskom vijeću. Ministar-predstnik Viviani voditi će međutim poslovanje izvanjskog ureda.

Engleski gubici.

London, 10. oktobra. Jučerašnji iskaz gubitaka donosi imena 106 časnika, od ovih 96 na zapadnoj fronti i 2936 mrtvaca. Između palih nalazi se zastupnik Minian Brighton Stuart i generalmajor Capper i Wing. Brigadni general Dod je ranjen. „Times“ javlja imena još drugih 47 časnika, koji još nisu objavljeni u službenom izaku.

Balkan.

Grčka ostaje neutralna?

Pariz, 10. okt. (D. u.) „Havas“ javlja: Grčki poslanik u Parizu, upomnjećen od svoje vlade, priopćio je francuzkoj vlasti, da će grčka neutralnost pridržati i nadalje napraviti državama četvrtog sporazuma značaj najstarije blagovoljenja.

Bugarski poslanik napustio Pariz.

Pariz, 10. okt. (D. u.) Članovi bugarskog poslanstva ostavljaju juher Pariz.

Obustava iskrčavanja u Solunu.

Bč, 10. oktobra. Objavljeno obustavu iskrčavanja četa u Solunu smatraju u Beču kao posljedicu odstupa Venecuelom. Entantine vlasti nisu održivale, da će u Grčkoj nastati ovaj preobrat. Svoje čete ne će da sađu u Srbiju, da ne bi eventualno ostale odrezane, ako Grčka nastupi protiv entente. U Beču se misli, da će se dogoditi na Balkanu sada brže razvijati, i za tako su austro-ugarske i njemačke čete prešle Dunav, Savu i Drinu. Rumunjske će ostati neutralna, ako prema Rumunjsku prijeli, te sakuplja na Rumunjskoj granici svoje čete.

Iskrčavanja u Solunu.

Pariz, 9. oktobra. Havas javlja: da je iskrčavanje četa u Solunu započelo. Francuske i Engleske časnike su publiku i oblasti srdačno primile. Putanstvo im ide na ruku, jer vidju u njima vojnike, koji na rimu pomoći njihovim saveznicima.

Lugano, 9. oktobra. Agenzia Stefani* javlja dne 6. iz Soluna: Danas ujutro iskrčale su se prve engleske i francuske čete. Francuski i engleski transportni brodovi nalaze se u luci.

Naše čete u Srbiji.

Jučerašnji austro-ugarski i njemački izvještaji priopćili su nam, da naše vojske napreduju u Srbiji. Iz ovoga se dade zaključiti, da je ova ofenziva provedena u velikom stilu. Obzirom na našušnu frontu izgleda, da je sadašnja fronta mnogo duža negoli su bile započele prošle godine austro-ugarske čete, koje su svoje operacije započele samo na zapadu. Ipak je onda bilo uspije austro-ugarskim četama, da prisile Srbe na uzak, te su se ovi bili površni na cetu Palanka-Medjušusje - Arandjelovac - Gornji Malenovac. Goroviti dio severne Srbije ima jako malo cesta. Najslavnija je ona, sto ide iz Smедерova prama Nišu i koja za tim vodi ravnu u Soliju. Moravku je dolinu moguće dostignuti i u Beogradu i to preko Luka i Palanke. Istočno ove doline vodi cesta uz tok rijeke Peke i Gradista prama Miljanovcu u sjevernistično dijel zemlje. Požarevac je, kao stječje mnogih cesta vrlo važan, za to su ga Srbi utvrdili. Austro-ugarske čete namjeravaju valjda napredovati preko Drine na Lesnicu i Ložučicu, preko Save na Sabac i Obrenovac. Sve se ove ceste sastaju u Valjevu. Usprkos gorovitom sjeverne Srbije moguće je, da se u sirokoj fronti napreduje u unutarnjost Srbije. Od ovoga ovisi i brzi uspjeh napredovanja saveznih austro-ugarskih i njemačkih četa.

Entanta.

Saziv narodnog ustanka u Rusiji.

Petrograd, 10. okt. (D. u.) „Riječ“ javlja: Carski ukaz sazivlje podpuni pučki ustanak prvog razreda i pet prvi godišta drugoga razreda za 29. septembra po starom kalendaru (dakle za danas? Ur.) pod omržje.

Saziv Dume.

Kopenhagen, 9. oktobra. „Ruskoje Slovo“ vedi, da je Rodezianski izjavio, e se nitiški svi oni, koji govore o posebnom miru. Moguće je, da bude Duma naskoro sazvana.

Ruska pojaćanja na jugoistoku.

Cernovice, 10. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. „Ruskoje Slovo“ vedi, da je Rodezianski izjavio, e se nitiški svi oni, koji govore o posebnom miru. Moguće je, da bude Duma naskoro sazvana.

Ruska pojaćanja na jugoistoku.

Cernovice, 10. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Kopenhagen, 9. oktobra. Rusi su doveli pojaćanja na frontu istočne Galicije.

Saziv u Švedskoj.

Nekot i sada.

Burne godine 1848. uzrujala se cijela Evropa. I malena Crna gora, koja je uvijek vrežala na zgodu, da se dokopa Boke Kotorske, držala je u prvi čas, da je nadolje vrijeđe, da zauzmu Boku, gdje je i prije na granici bilo nepristupan hrvanje između austrijskih i crnogorskih podanika. Vladislav Petar II. međutim odvraća svoj narod od provala u Boku. On dajeće na molbu bana Jelačića, da bi pomogao sjedinjenju Dalmacije sa Hrvatskom i odvratio dva južna dalmatinska okružja od buntovničke namjere, sazivje skupštinu na Cetinju, gdje izradi ovaj proglašenje:

„Od vladike i svih Crnogoraca dragi pozdrav našoj braći od obje crkve Boke-Jeljima i Dubrovčanima.

Cijedimo, da u ovome prevratu stvari u svijetu i do Vas dođe nekakvi pozivi i laskanja tujinaca (naime iz Italije). I to znamo, da se Vase skupine na različite partije drobe, radi toga i mi, kako Vasa najbliza braća i najveći dobroćinatelji u svijetu, saljemo Vam ovo objavljivanje, kojim Vam čisto dajemo na znanje. Prvo molimo Vas, kako našu braću, da sva druga namjerenja i pozive odbacite na stranu, i da budete srecem i dušom privrženi svojoj narodnosti i sasvima vjerni i poslušni Jelačiću, svomu jedinopomenomu Banu od trojedne kraljevine, koji je pod krunom česarskom. Drugo, ako pak sačuvajte Božje pokaže te nevjerni svojemu Banu i primite se tujinu, a svoje dobro odbacite, znadite čisto, mi ćemo postati Vasi zakleti neprijatelji, s nama će se mnogi valjasti junak od ta dva okružja sdržuti i kreće se izdajničke nemilice proliti i kuće izdajničke u pepeo razasuti. Vi zname, da se mi ne umijemo saliti, no pazite dobro, što ćete raditi. Treće u slučaju napadanja kakvoga neprijatelja na Vas, mi smo u svaki čas gotovi Vama na pomoć pritići i za Vasu slabodu s Vama ujedno našu krv prolitit. Tako zname, da i ste zdravo.

Cetinje 20. Maja g. 1848. u Crnoj gori.
Tako je bilo negda, a danas?

Doživljaji Nijemca na putu iz Amerike u Europu.

Rat je nedenamo buknuo; te snasao mnogo Nijemaca u Ameriku preko Oceana. Ti su ostali tada bez svakog saobraćaja sa materinskom zemljom — kô prognanici

u tudem svijetu. A Engleska štampa tvrdila je protiv Nijemaca svakovrsnim lažima javno mnenjem: sirla vijesti o teškim njemačkim porazima; budila mržnju protiv njima nabranjem lobožnjih okrutnih činova i nasilja. Engleski agenti pak i spisnici su se odmah na posao, da doznaju za svakog Nijemca u inozemstvu, te osobito u lukama i na svim parobrodoma, sto su putovali preko Oceana u Europu, vršila se najstrašnja spijumaža.

Evo kako piše jedan Nijemac svoje zgodne i nezgodne iz Porto Alegra u Braziliju, pa sve do svoje domovine, kamo ga je na koncu konca njegovo domobjublje ipak došlo:

Kako i ostale tako je i mene zaletio rat preko mora, a da nijesam ni slutio, ni nadao se tako strasnom zaraženju cijele Europe radi malene Srbije. Ko bi bio ni mislio, da će sve takog naga pograbiti za puske toliku milijunu Nijemaca, Austrijanaca, Rusa, Francuzu, Engleza i drugih još naroda, i da će bez milosti, ni predomislenja klati na svaki način jedan drugoga najciviličnog narodi svijeta? U Braziliji rasirili su Englez glas, da su Nijemci u Berlinu ubili brazilskog poslanika. To je dalo povoda strasnim demonstracijama i pod našim konzulatom u Porto Alegru. Da nije došao na vrijeme telegram iz Buenos-Airesa, da je zla glasina bez svakog temelja, te da nije priteklo vojništvo u zaštitu konzulata, bila bi svjetina cijelu zgradu razvalila, a našeg poslanika linčovala.

Početkom novembra, valjda se da se formira o broju njemačkih državljanina, koji su hteli odavati se mobilizaciji njemačke vojske, objedanili je Engleska oglas, da dozvoljuje njemačkim rezervistima, neka otpuštuju po 50 svakim talijanskim parobrodom, koji se vraćaju u Europu. Prijavi se silno mnostvo-nas Nijemaca, jer smo svi nastojali da se čini prije ukrcamo. Ali se engleska vlada samo igrala nas nadama, te već treći dan opozvala svoju dozvolu.

Ja nijesam ipak izgubio nade da će se kako tako domoci evropskih obala Atlantskog Oceana. Od brazilskih oblasti ispoljavao sam putovnim glasetcima na moje prvo ime, te sam otisao 17. decembra iz Buenos-Airesa za Italiju. Talijanski parobrod „Principe di Udine“ vozio nas je 8 dana plovice i tijuljući se između mora i neba. Sve je bilo u redu dok nije mora parobrod uništili u Gibraltar. Nije mi htelo da mi se u mire u red, htio sam se obratiti na brazilskog konzula u Gibraltaru, prosio sam talijanskog kapetana —

sve ali uzalud jer me dva krepka mornara pograbile, i odvedoše me sa broda na kraj. I našao sam se u par hipova od talijanskog neutralnog broda, na engleskom teritoriju.

Mene i osamnaestorici drugih poveli su u tvrdnju, gdje smo našli i one zemljake, koji su bili otpušteni na englesku vjeru prama onoj trodnevnoj dozvoli. Ipak takve putnike je engleska vlada pušila kasnije, da proslijede put u Njemačku, da ne prekrši ugovor sa talijanskim vladom, koja je intervenirala radi svoje časti.

Isto bio je sa mnom uapšen i njemački časnik, koji je bio sve učinio, da ga ne prepoznaš: I otpuštova je iz New-Yorka u Montevideo, obrijeo si brad, preobukao se da nije bio više ni sebi podoban. Ali ipak kada smo stigli u Gibraltar, bio je odmah prepoznat i identificiran na temelju fotografija, što su o njemu istinu parobrodom stigle u prikazivak sa brandom i bez brade, sa klobukom i bez njege. Osobito razne elegantne dame na svim brodovima preko atlantika naštoje, da se upoznaju i da lukavu ispituju putnike od kuda su i kamo idu. A te fine gospodine nijesu drugo nego engleske spijunke.

Ne mogu se potužiti ni radi hrane, ni radi stana i postupanja sa mnom u Gibraltar. Puno gore bilo je u Engleskoj, kamo su nas za nekoliko dana otpremili. Tu smo upoznali, da znaci englesko zarobljeništvo. Stražila nas straga straža; u tijesnim stivama starog broda, koji je bio izgledan od stakora i vrvio ovom gromadi nijesmo imali ni prostora, ni svijeta, ni zraka. Tresla nas kruta zima, kojoj smo bili preprijeti poluhodjeveni i polugladni. Cesto su nas prebacili s jednog broda na drugi. Dosli smo u Englesku na „Audanji“, pa zatvorili nas na „Canada“, te se usidrili blizu Isle of Wight zadnji u drugom redu mnogih drugih brodova, koji su služili za istu svrhu. Na jednom od njih, „Toskani“, umro je u jednoj sedmici 26. njuh.

Kasnije uslijed intervencije američkih Sjedinjenih Država na našu pomoć, prevezli su nas morem (nedu hiljadu njih) u Bristol pod pratiom dvih torpedonača Brodili smo jake pogibeljne zonane, te nam je prijetila pogibija, da nas vlastite podmornice potope. Nadali smo se boljemu, a našli smo u novom sužanstvu na „Saksioni“ puno goreca. Nije moguće groznoće čovjeka mučiti, nego kako se na svemu i ujek zlostavljava. Ne ču da mislim, ni da opisujem onih strašnih mrlžihoči. Svakim vremenom morali smo

na kuvertu od broda po mornarsku. Njove nijesmo dobivali koliko je trebalo. Čaša vodenje kave, komadić kruha, par krušnika i unča margerine, te komadić tvrdog mesa, što se u ogromnoj kotline kuhao — to je bila naša dnevna hrana. Nekoliko puta izvadili su iz mrske kolbine mrežna skupa kuhano misa ili stakora. Skoro svi zarobljenici oboljeli su jednog dana radi otrovne hrane. U kantični moglo se dobiti srdeća i sir, ali kruha ne. Komandant Saksonije Gane (?) i njegov putnički Lalambr postupali su s nama upravo okrutno sa bijem u ruci.

Naše se je stanje 20. aprila promijenilo; i veselo smo se rastavili od „Saksioni“ i bili prečeni preko cijele Engleske u Škotsku. O načinu življenu tamo ne smijemo se nimalo potužiti. Barake, hrana, postupak sve je bilo dobro. A drugstvo nadsa bilo je zanimivo, ta nije se trpjelo od dosade. Upoznao sam se sa ljudima iz Emdena, Mainz-ja i Blücherom, ratnim zarobljenicima iz Neuve-Chapelle i iz svih krajeva svijeta. Ali ipak volio sam i lijevo posrećio mi se. Pod većem preskocićem sam plot zarobljeničkog labora. Sa svojim kovčićem u ruci sjuljao sam se uz rile nose stigao sam do bližnje željezničke stanice. Čekao sam dok stigne kasniji vikl na London, uzeo sam kartu prvog razreda, te ulazio u jedan kupe, gdje sam imao plaćače za suputnike engleskog časnika. Stigao sam u London tek kasnim jutrom.

Podjeljio mi je novčanu pomoć; brzojavio se na mojo firmu u Braziliji, a ta me iznenadila brzojavom posiljkom od 600 maraka i nudičalo mi se kartu za Porto Alegre. Ali ja sam bio drugog mišnja, te sam išao tražiti si putnu kartu za Italiju. Preko Holandije nije se moglo. Morao sam uzeći kartu iz Londona za Genovu preko Francuske. Na francuskom konzulatu učinili mi putnicu prama onoj brazilijanskog, te sve kartice natanko pregledali i prijedoljili i moju fotografiju.

Njenes više mario za nijednu stvar okolo mene, na baku i viku pučine po londonskim ulicama, koja je dizala građu protiv Nijemaca radi Lustanije i radi načina njemačkih Zeppeline na London. Bio sam sretan, lišen sužanstva, slobodno mogao sam putovati u svoju domovinu, te ići da ju branim i da krv za nju lijem.

Radi svoje solidnosti veoma dobro poznato skladište postola tvrdke

alfred Fränkl

kom. društvo ul. Sergia 14 (ugao ul. Abbazia)

snabdjeveno je od danas sa novom, sortiranom robom,

i to:

Box-postole za teške poslove 24 K, Box (teleći) sa 5 cm visokim potplatom 30 K, Prima Box (teleći) Derby - kroi za planinare 34 K, Chevrò-postole na elastiku za gospodu časnike 26 K 50 h, Chevrò-planinarski Derby-kroi 28 K 50 h, isto prve vrste 30 K, postole za dame pariškog kroja od 18 K 50 h do 24 K 50 h.

Za nekoliko dana prispjet će postole za teške poslove po 22 K 50 h.